

Her Alanda Koordinasyon Güvenlikte GAMER

Ahmet SUNGUR
GAMER

GİRİŞ

Dünyada sınırların kaldırılma çalışmaları, vizesiz seyahat hakları, turizm etkisi, anarşi grupların bir araya gelmelerine ve birlikte hareket etmelerine imkân tanımış ve dar alanda yaşamaya çalışan terör grupları ortak payda da buluşmaya başlamışlardır. Özellikle emperyalist ülkelerin, gelişmekte olan Orta Doğu ülkelerini yok etme planlarını gerçekleştirmek için kullandıkları bu terör grupları için tek amaç, toplumda korku olgusu oluşturmak, isimlerini duyurmak ve gelir elde etmektir.

Terör grupları ile mücadele etmek top yekûn devlet politikasıdır. Bu politikaların işlevselliğini artırmak, uygulanabilirlik düzeyini yükseltmek etkin koordinasyon sağlamaktan geçmektedir. Tarihimizde

yapılan tüm mücadelelerin hazırlık safhaları incelendiğinde koordinasyon ve işbirliğinin ne kadar etkin olduğunu görülmektedir.

Doğal afetler karşısında koordinasyon, işbirliği ve bilgi akışı denildiğinde ülkemizde akıllara nasıl Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) geliyor ve başarıları konuşuluyorsa, şu an başka bir boşluk olan güvenlik alanında koordinasyonun adresi ve markası olan Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi Başkanlığı (GAMER) konuşulmaya başlanmıştır. Bu makale de afet konularında koordinasyonu sağlayan AFAD'ın kurulması ile güvenlik alanında koordinasyon sağlamakta görevli GAMER'in kurulma nedenleri hakkında bilgi verilmeye çalışılacaktır.

1. Acil Durumlar ve Koordinasyon

Ülkemizin stratejik bir konumda olması sebebiyle, acil durumlar ile ilgili koordinasyon hem devlet olarak hem de vatandaşlar açısından önem arz etmektedir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmadan önce, afetler konusunda yetkili kurumların fazlalığı kurumlar arasında yaşanan çekişmeler, kaynak yönetiminin yetersizlikleri... gibi nedenlerle bazı sıkıntılar yaşanmıştır.

Karar vericiler tarafından bu konuda milat olacak bir adım atılarak, 2009 yılında afet konusunda etkin koordinasyon sağlayacak, afet konusunda tek yetkili ve icracı kurum olan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmadan önce, üç kurum yetkileri alabilmek için mücadele ettiyse de yeni bir başlangıç yeni bir imaj gerekmiştir ve yeni oluşumun adı AFAD olmuştur.

Diğer taraftan, güvenlik alanında ortaya çıkan yeni anlayış ve tanımların bir sonucu olarak, terörle mücadelede “yeni normal” kavramının dikkate alınması bir zorunluluk halini almıştır. Uluslararası terörün niteliğinin değişmesi, uluslararası terörle ilgili gelişmeler, yeni güvenlik algısı ile birlikte uluslararası güvenlikte “yeni normalin” küresel terörle sürdürülebilir, yoğun bir mücadele olduğunu göstermektedir (Erdil, 2018: 3-6). Yaşanan bu kavram değişimleri sonucunda güvenlik alanında koordinasyon eksikliği görülmüş ve temel ilkeleri;

- İnsan yaşamını koruma, güvence altına alma ve kolaylaştırma,
- Bireyi ve toplumu her türlü tehditten koruma ve toplumun sağlıklı işlemlerini zorlaştıran engelleri bertaraf etme,

GAMER’ler, ülke genelinde kurumların ve birimlerin özverili çalışması ile modern teknolojiyi kullanabilen, işleyen ve sunan önemli bir birim olarak görevlerini sürdürmektedir.

- Sürdürülebilirlik,
- Esneklik ve duyarlılık,
- Şefkatli ve merhametli yaklaşım,
- Çevreye, ekosisteme, biyoçeşitliliğe, kültürel miras ve varlıklara, toplumun değerlerine azami duyarlılık,
- Katılımcılık, sahiplenme, paylaşımcılık,
- Şeffaflık,
- Anında cevap verebilirlik,
- Hesap verebilirlik,
- İnsanı merkeze alma ve vatandaş memnuniyeti, olacak şekilde Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezleri kurulmuştur.

2. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD)

Afet konusunda koordinasyonun adresi ülkemizde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’dır. Bakanlık ve kurumların bünyesinde bulunan Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezleri de AFAD tarafından kurumlara verilen görevleri yerine getirmek ve iç koordinasyonu sağlamak adına kurulan merkezlerdir. AFAD yapmış olduğu plan, tatbikat ve eğitim ko-

nularında bu merkezler üzerinden çalışmalarını sürdürmektedir.

Ulusal ve yerel düzeyde oluşturulan planlar sayesinde kurumlar arası çatişmalar ortadan kaldırılmış, etkin bir iş bölümü oluşturulmuştur.

3. Kararlılık Projesi GAMER

Günümüze kadar güvenlik alanında bu kadar kararlı ve iddialı bir proje düşünülmemiş ya da hayata geçirilememiştir. Bunu sadece yeni bir oluşum olarak görmek çok sığ bir düşünce olmaktan ileri gidemez. Temelinde sadece güvenlik alanında koordinasyon gibi görünse de, aslında bu alanda atılan çok önemli bir adımdır. Terör grupları ya da güvenlik kaynaklı herhangi bir olayla mücadele eden karar vericiler doğru ve güvenilir bilgi sahibi olmalıdır ki doğru zamanda doğru karar verebilsinler.

Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezleri, İçişleri Bakanlığı ve 81 il’de teşkilatlanmasını tamamlayarak anlık bilgi akışını sağlamayı başarmıştır. GAMER sadece İçişleri Bakanlığı ile Valilikler arası koordinasyon sağlayan birim değil, yurt genelinde bulunan tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör kuruluşlarının dayanışmasının bir göstergesidir. Konu ülke bütünlüğü ve güvenlik olunca kurumların ortak bir payda da buluşmasının da açık bir adresi olmuştur.

GAMER’ler, ülke genelinde kurumların ve birimlerin özverili çalışması ile modern teknolojiyi kullanabilen, işleyen ve sunan önemli bir birim olarak görevlerini sürdürmektedir.

Gerektiğinde ülkemizin her bir karış toprağını görüntüleme kapasitesine sahip, 112 acil çağrı merkezlerine düşen her türlü ihbardan bilgisi olan GAMER aynı zamanda güvenlik güçlerinin olaylara müdahale kabiliye-

tinin ölçülmesi bakımından önemli bir yere sahiptir. Ayrıca, kolluk birimlerinin istatistiki bilgilerini de, GAMER’de bulunan verilerle karşılaştırılabilir. Sahip olduğu yeteneğe sahiptir.

GAMER görevleri arasında, “yurt içinde kamu düzeni ve güvenliğini, bireylerin temel hak ve özgürlüklerini, can ve mal emniyetini, toplumun güven ve huzurunu temin etmeye yönelik hizmetleri ülke düzeyinde ve il ölçeğinde yürüten bakanlık merkez birimleri, bağlı kuruluşlar, valilikler ile diğer bakanlık, kurum, kuruluşlar ve mahalli idare birimleri arasında etkin koordinasyon ve işbirliği ile bu konularda politikalar üretilmesi ve uygulanmasıdır” (Çapar, 2018:109-117).

“GAMER tarafından yürütülen faaliyetlerde; acil durumlar öncesi, sırası ve sonrasını kapsayacak şekilde bütünlük bir yönetim anlayışının hakim olması, risk değerlendirmelerine dayalı olarak bütün durum ve ihtimallerin önceden tahmin edilmesi ile planlı ve proaktif bir yaklaşımla oluşabilecek zararların en aza indirilmesi yaklaşımı esas alınmaktadır” (Ok: 2018:155-166).

Önemli görevlerinden bir tanesi de, seçimlerin huzur içerisinde geçmesi için gereken tüm adımların güvenlik birimleri ile işbirliği içerisinde atılarak, vatandaşın oyuna sahip çıkmasıdır. Diğer bir taraftan GAMER ulusal ve uluslararası güvenlik fuarlarına ve toplantılarına davet almaya başlamış, böylece uluslararası camiada önemli bir yere sahip olmuştur.

4. AFAD VE GAMER

Bazı kesimler tarafından AFAD ve GAMER’in görev alanı aynı çizgide algılanmasına rağmen, her iki kurumunda görevleri arasında herhangi bir çakışma yoktur. GAMER güvenlik kaynaklı acil durumlarda kendi görev alanı içerisinde görevini titizlikle yerine getirmektedir. GAMER’ler

kendi yönergeleri doğrultusunda işleyişini sürdüren iletişim-bilişim merkezleridir. Ülkemiz önemli bir coğrafyada yer alması nedeniyle terör, insan kaçakçılığı, uyuşturucu sevkiyatı vb. olaylarla sık sık karşılaşmaktadır. Bu gerçek GAMER’lerin kurulmasının ne kadar isabetli bir karar olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır. Uyumayan kentler her an risk unsuru oluşturmaktadır. Bu nedenle; Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezleri güvenlik alanında 7 gün 24 saat kesintisiz görev yapmakta ve insanın olduğu her yerde bulunmak zorundadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

2016 yılında Bakan onayı ile Bakanlık merkez ve 81 il valiliğinde çekirdek kadro olarak Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezleri kurulmuştur. Bu merkezlerinin kurulmasının hemen peşinden yaşanan, ülkemizin bütünlüğünü korumaya yönelik icra edilen Fırat Kalkanı ve Zeytin Dalı Operasyonları sırasında bu Merkezler üzerlerine düşen sorumluluğu başarıyla yerine getirmiş olup, emekleme dönemi yaşamadan yürümeye başlamışlardır.

Çalışmaları ile kendini gösteren GAMER’in, bilgilerin güvenilirliği, hızlı ve ayrıntılı işlenmesi kendisine olan güvenini artırmış olup, Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezlerinin kurulmasının ne kadar isabetli bir karar olduğunu da göstermiştir.

Ülkemizde afet ve güvenlik konusunda koordinasyon eksikliği giderilmiştir. AFAD ile GAMER birbirlerinin görev alanına giren iki birim değil, bir elmanın iki yarısı gibi birbirlerini tamamlayan birim haline gelmişlerdir.

Karar vericiler bu iki yapının önemine vararak, bu iki birimin birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğuna kanaat getirmişlerdir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını da İçişleri Bakanlığına bağlayarak, afet ve güvenlik

alanında koordinasyonu tek bir Bakanlığa bağlamış hızlı ve etkin yönetim sağlanmasına da olanak tanımışlardır.

Diğer bir taraftan Bakanlık Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezi ile ilgili birimlerin ortaklaşa hazırlayacağı Güvenlik Risk Haritası kapsamında ulusal ve yerel düzeyde Türkiye Güvenlik Risk Azaltma Planları (TÜGRAP) oluşturulmalıdır.

Ulusal TÜGRAP içerisinde; risk faktörlerine, göre bölümler oluşturularak, illere gönderilmeli, il Güvenlik ve Acil Durumlar Koordinasyon Merkezleri kendi yerel planlarının hazırlamaları sağlanmalıdır. Hazırlanan bu planlar aynı zamanda GAMER’ler arası oluşturulacak iletişim ağının temelini de oluşturacaktır. Aynı zamanda iletişim yoğunluğu, personel gereksinimleri, kaynak yönetimi açısından da bilgi verecektir.

Planlar kapsamında yapılacak yazılımda, standart form ve bültenler oluşturularak istatistiki bilgilere ulaşılması sağlanacak, karar vericilere cari yıl ile geçmiş dönem bilgilerine erişme imkânı sağlayacaktır.

Bu planların güvenlik birimlerinin görev alanına girmek olarak görülmemeli, GAMER’ler arası etkin iletişim ağı oluşturulması ile ülke genelinde güvenlik birimleri ile merkezlerin kullandığı dilin ve formatın standartlaşma çalışması olduğu düşünülmelidir. 18 Nisan 2019 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 32 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile GAMER’in teşkilatlanması tamamlanmıştır.

KAYNAKÇA

Çapar, S. (2018) **Kriz ve Acil Durum Yönetimi**, Ankara: TİAV

Erdil, T.S. (2018) **Kriz ve Acil Durum Yönetimi**, Ankara: TİAV

Ok, G. (2018) **Kriz ve Acil Durum Yönetimi**, Ankara: TİAV